

EIP TIEDOTE

4 - 1998 · N:o 99
ISSN 1025-0905

BANQUE EUROPEENNE D'INVESTISSEMENT
BANCA EUROPEA PER GLI INVESTIMENTI
EUROPESE INVESTERINGSBANK
BANCO EUROPEU DE INVESTIMENTO
EUROOPAN INVESTOINTIPANKKI
EUROPEISKA INVESTERINGSBANKEN

EIP:n kasvu- ja työllisyysaloite: väliraportti

Hyväksyessään päätöslauselman kasvusta ja työllisyydestä Amsterdamin Eurooppa-neuvosto (16.-17. kesäkuuta 1997) antoi EIP:lle uusia tehtäviä taloudellisen toimeliaisuuden vahvistamiseksi. Tässä tarkoituksessa EIP perusti Amsterdamin toimintaohjelman (ASAP) nimellä kulkevan oman toimenpideohjelmansa, jonka EIP:n hallintoneuvosto vahvisti 21. heinäkuuta 1997 ja valtuusti 20. elokuuta 1997.

Tällä kolmivuotisella (syyskuu 1997-2000) ohjelmalla pyritään luomaan edellytykset, joilla pankki voi kohdistaa 10 miljardia ecua uusia lainoja työvoimavaltaisille tai uusia työpaikkoja luoville aloille innovatiiviseen pk-toimintaan, kasvatukseen ja terveydenhuoltoon, kaupunkialueiden uudistamiseen, ympäristön

alalle ja yleiseurooppalaisiin verkostoihin. ASAP-toiminta tulee pankin perinteisten toimintojen lisäksi, jotka nousevat likimain 25 miljardiin ecuun vuodessa.

ASAP-ohjelman nojalla myönnettävät EIP:n lainat toteutetaan kiinteässä yhteistoiminnassa Euroopan pankkien kanssa. Lainojen vaikutuksesta uskotaan saata- van käyttöön lähes 20 miljardia ecua yhteisrahoitusta yksityissektorille.

Nyt kun ensimmäinen toimintavuosi on päättynyt, EIP voi antaa tilannekatsauksen kasvu- ja työllisyysaloitteesta.

KASVATUKSEN JA TERVEYDENHUOLLON UUSI RAHOITUSTOIMINTA KÄYNTIIN VAKUUTTAVASTI

Jotta EIP voi parantaa vaikuttamis- mahdollisuuksiaan työllisyyteen, se on ulottanut rahoituksensa koskemaan kasvatusta ja terveydenhuoltoa, joita unionin jäsenmaiden budjettirajoitukset ovat koskettaneet pahiten. Sen ohella, että kasvatuksen ja terveydenhuollon hankkeet vaikuttavat myönteisesti inhimilliseen pääomaan, ne myös voivat olla yhteiskuntaolojen parantamisen perusehto paikallistasolla samalla kun niiden työllisyysvaikutus on erittäin nopea.

Entinen Moran sairaala, jonka tilat ovat nykyisin Cadizin yliopiston käytössä

Sisällys

- EIP:n kasvu- ja työllisyysaloite 1
Kasvatuksen ja terveydenhuollon uusi rahoitustoiminta käyntiin vakuuttavasti. Tähän mennessä hyväksytyt kaikkiaan 2,8 miljardin ecun lainat ja 17 pääomasijoitusoperaatiota, yhteensä 560 miljoonaa ecua, joiden tarkoituksena on vahvistaa innovatiivisten pk-yritysten pääomapohjaa.
- Rahoitusta Euroopan yritystoiminnan selkärangalle 4
Viisivuotiskauden aikana 48 000 pk-yritystä sai lähes 11 miljardia ecua EIP:n globaalilainoista myönnettyinä luottoina.
- Luotonanto jäsenedokasmaihien rajussa nousussa 5
Eriytynen jäsenyyteen valmistava rahoitusjärjestelmä nostaa alueelle varatun rahoitussumman 7 miljardiin ecuun kolmivuotiskaudella 1997-1999.
- EIP rahoittaa uusiutuvia energiamuotoja 7
Painopisteen siirtäminen uusiutuvien energiamuotojen suuntaan on osa Euroopan unionin energiapolitiikkaa, jota EIP tukee taloudellisesti hyväksyttäviin hankkeisiin myönnettävillä pitkäaikaisilla lainoilla.
- Siirtyminen euroon 10
Mitä muutoksia euro tuo EIP:n käytössä oleviin lainoihin?
- EIP-foorumi. Euroopan haaste: investoinneilla työllisyyteen 12
Neljäs EIP-foorumi keräsi 350 eri alojen edustajaa käsittelemään investointien roolia työpaikkojen luomisessa.
- Kolme uutta arviointiraporttia aluekehityksestä 14
- EIP:n ja OECD:n yhteinen kokous koulutusinvestointien arvioinnista 15
- EIP-palkinto 1999 16

Hallintoneuvosto on hyväksynyt näille EIP:n rahoitukseen hyväksyttävillä uusilla toimialoilla vuosi toiminnan käynnistymisestä 2,8 miljardia ecua 21 hankkeeseen tai ohjelmaan, jotka hyödyttävät 14:ää unionin jäsenmaata. Investoinnit sijoittuvat enimmäkseen aluekehitysvyöhykkeille, joilla kasvatuksen ja terveydenhuollon varustustason lisääminen ja modernisointi ovat yleensä kiireellisyysjärjestyksen etusijalla. Kuluvan vuoden syyskuun lopussa lainoja oli allekirjoitettu 1,5 miljardin verran.

Tärkeimpiä terveydenhuollon hankkeita ovat sairaalainfrastruktuurin nykyaikaistaminen itäisen Saksan uusissa osavaltiossa (Berliini ja Mecklenburg-Vorpommern), uuden sairaalan rakentaminen Thessalonikissa sekä yliopistolliset sairaalat Espanjassa ja Italiassa.

Kasvatustoiminnan investoinnit koskivat yliopistoja ja opetuslaitoksia Irlannissa, Espanjassa, Portugalissa sekä keskiasteen opetusta Ranskan Réunionin merentakaisessa departementissa ja Skotlannissa.

Vähäisempien kasvatuksen ja terveydenhuollon investointien tukemiseksi myönnettyt erityiset globaalilainat on hyväksytty tai allekirjoitettu Ranskaan, Belgiaan, Alankomaihin, Tanskaan, Suomeen, Kreikkaan ja Ruotsiin. Välittäjät ottavat lainat käyttöön tavallisesti hyvin nopeasti. Se osoittaa, että rahoitustarve on totta keskiuuden keskiasteen kasvatusinfrastruktuurin ja sairaanhoitoinfrastruktuurin nykyaikaistamisessa kohdemaissa.

TOIMINTAA TEHOSTETAAN TEN-HANKKEIDEN, YMPÄRISTÖN JA KAUPUNKIALUEIDEN UUDISTAMISEN HYVÄKSI

ASAP-ohjelmalla EIP myös pyrkii lisäämään rahoitustaan yleiseurooppalaisille verkostoille, ympäristönsuojeluun ja kaupunkialueiden uudistamiseen, jotka vaativat vuosina 1995–1996 jo lähes 13 miljardia ecua keskimäärin vuodessa.

Näille sektoreille hyväksytyt lainat vuonna 1997 olivat yhteensä yli 15 miljardia,

missä on kasvu yli 2 miljardia kahden edellisen vuoden keskiarvoon verrattuna. Viimeisten kahdentoista kuukauden aikana hyväksytyt lainat kohdistuvat uusiin tiehankkeisiin Espanjassa, Portugalissa ja Saksassa, rautatieinvestointeihin Suomessa ja Portugalissa sekä lentoasemien laajennustöihin Helsingissä, Madeiralla, Madridissa, Nürnbergissä, Basel-Mulhausenissa ja Köln-Bonnissa. Ensisijaisesti toteutettavat TEN-lainat koskevat eritoten Tanskan ja Ruotsin välistä Juutinrauman yhteyttä, Belgiassa PBKA-TGV-luotijunaratiaa, Kreikassa moottoritieosuuksia sekä Italiassa ja Britanniassa rautatieinfrastruktuuria.

Koska ASAP-ohjelman perimmäinen tarkoitus on pankin lainojen ohjaaminen sellaisille aloille tai hankkeisiin, jotka ovat kärsineet julkisten talousarvioiden leikkauksista ja joilla voidaan vaikuttaa nopeasti työllisyyteen, EIP on lisännyt rahoitustaan kaupunkialueiden uudistamisen investointeihin. Rappeutuneiden kort-

Helsinki - Vantaa lentokenttä

teleiden saneeraus tai liikekeskusten luominen kaupungeissa ovat itse asiassa työvoimavaltaisia hankkeita. Samalla ne myös vahvistavat kyseisten kaupunkiseutujen taloudellista vireyttä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Jotkut niistä on suunnit-

teltu yksityisen ja julkisen sektorin yhteistoimintahankkeina, mikä on omiaan houkuttelemaan pankkirahoitusta investointeihin, jotka aikaisemmin rahoitettiin yksinomaan julkisista varoista.

Syyskuun lopussa pankki oli hyväksynyt rahoitusta kaiken kaikkiaan 18:aan kaupunkialueiden uudistamishankkeeseen tai -ohjelmaan kahdeksaan eri maahan 3,4 miljardin verran. Tästä summasta on jo tehty 1,7 miljardin lainasopimukset. Niistä tärkeimmät koskevat Etelä-Italiaa, Baleaareja, Berliiniä, Düsseldorfia, Leipzigiä, Amsterdamia, Lissabonia, Barcelonaa ja Firenzeä.

Nämä investoinnit koskevat useampia infrastruktuureja (vesijohto- ja viemärointi, energianjakelu, tiejärjestelyt ja joukkoliikenne, virkistysalueiden perustaminen, jne.). Niistä moniin liittyy myös uutta asuntotuotantoa tai sosiaalisten asuntojen peruskorjauksia (Amsterdam, Lissabon, Etelä-Italia), mikä on varsin merkittävä näkökohta taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen sekä paikalliseväestön elämänladun kannalta.

ASAP-ohjelmasta on lisäksi kohdistettu lainoja kymmenkuntaan tavanomaisempaan vesi- ja jätehuollon hankkeeseen 1,3 miljardin verran Ranskaan, Britanniin, Saksaan, Espanjaan, Portugaliin ja Belgiaan. Näistä globaalilainat on eritoten tarkoitettu pk-yritysten toteuttamien ympäristöinvestointien rahoitukseen. Kuvatun kaltaisia yrityksiä ovat mm. Seinen ja Normandian alueelle sijoittuneet yritykset.

ASAP-ohjelma antaa mahdollisuuden EIP:n lainakaton nostamiseen sopiviksi katsotuissa tapauksissa enintään 75 prosenttiin ympäristöinvestoinneissa tai TEN-verkkoihin liittyvissä investoinneissa. Mahdollisuutta onkin jo käytetty neljään ympäristöinvestointiin: sekä talousjätteen käsittely- ja polttolaitoksiin, joihin on yhdistetty lämmön talteenotto Koblenzissa Saksassa, Chartresissa Ranskassa ja Bressiassa Italiassa että kunnallistekniikan parantamiseen nykyvaatimusten tasolle Baleaareilla ja vielä kolmeen TEN-verkko-hankkeeseen Portugalissa ja Saksassa.

**PK-YRITYSTEN RAHOITUSOHJELMA:
EUROOPAN TEKNOLOGIAN
RAHOITUSJÄRJESTELMÄ JA JAETUN
RISKIN LAINAT**

Eurooppalaisiin alle 100 työntekijän pk-yrityksiin syntyi keskimääräisesti vuodessa noin 260 000 uutta työpaikkaa vuosina 1988–1995. Suuryrityksistä sitä vastoin katosi vuosittain noin 220 000 työpaikkaa. Euroopan unionin uudet työpaikat näyttävät syntyvän ensisijaisesti voimakkaasti kasvaviin pienyrityksiin, joiden kehittymisen ehtona on hyvin suuressa määrin riittävä oman pääoman saanti ennen pankkirahoituksen järjestymistä. Euroopassa pääomasijoittaminen on kuitenkin Isoa-Britanniaa lukuun ottamatta vielä lapsenkengissä. Ohjelman tärkein puoli on näin ollen EIP:n rahoitusmahdollisuuksien ulottaminen koskemaan pk-yrityksiä niiden takkuisella alkutaipaleella. ASAP-ohjelman pk-yritysten riskirahoitusohjelma pyrkii vastaamaan talouksien vaatimuksiin ja unionin jäsenmaiden pankkien mahdollisuuksiin. Se sisältää siitä syystä valikoiman rahoitusinstrumentteja, jotka järjestetään yhteisesti pankkien ja erityisrahoituslaitosten kanssa niiden täydentäviksi. Ohjelma kohdistuu toimiin, joilla pyritään kehittämään pääomasijoitusinstrumentteja jaetulla riskillä. Niissä riskinkantajina ovat osaksi EIP, osaksi sen yhteistyökumppaneina toimivat laitokset. Harjaantuneiden välittäjien kanssa tehtävä yhteistyö on korkealatuista, mistä johtuen ensimmäiset operaatiot on voitu määritellä ja panna pysty rypeästi.

Pyrkimyksissään kehittää pääomasijoitusinstrumentteja Euroopan unionin tasolla EIP perusti marraskuussa 1997 yhteisesti Euroopan investointirahaston (*) kanssa *Euroopan teknologian rahoitusjärjestelmän* (ETF). Tämä on ensimmäinen konkreettinen toimi, joka on tehty pk-yritysten

riskirahoitusohjelmasta. ETF on riskirahaa välittävä rahasto, jonka 200 miljoonan ecun alkupääomasta 125 miljoonaa on peräisin EIP:ltä ja 75 miljoonaa EIR:ltä.

Euroopan investointirahaston hallinnoima ETF tekee sijoituksia koko EU:n alueella pääomasijoitusrahastoihin tai -yhtiöihin, jotka ovat erikoistuneet sijoittamaan omaa pääomaa innovatiivisiin ja kehittyviin pk-yrityksiin. Tähän mennessä ETF on sopinut kymmenestä rahastosijoituksesta viiteen jäsenmaahan yhteensä 40 miljoonan ecun edestä. Rahan välittäjien vaikutuksesta käyttöön saadaan runsaat 520 miljoonaa riskipääomaa pk-yritysten hyväksi (?).

EIR hallinnoi myös instrumentteja, jotka tähtäävät Euroopan komission EU:n budjetista käytettäväksi asettamien riskipääomien kasvattamiseen. Hanke perustuu Euroopan parlamentin aloitteeseen. EIR:llä on siten käytössään vuoteen 2000 mennessä kaiken kaikkiaan 350 miljoonaa ecua riskipääomarahastojen tukemiseen. Varoilla Euroopan investointirahasto voi olla mukana monenkirjavisissa kehitysvaiheen kuten myös käynnistysvaiheen pääomaoperaatioissa. Markkinoilla suoraan ope-roivana toimijana EIR pystyy vetämään mukaan riskipääomia yksityisistä lähteistä hyvän potentiaalilin omaavien hankkeiden hyödyksi.

**OMAA PÄÄOMAA TAI SITÄ
VASTAAVAA PÄÄOMAA
PK-YRITYSTEN RAHOITUKSEEN**

Noudattamalla perinteisiin globaalilainoihin käyttämäänsä menettelyä EIP alkoi toteuttaa pankkiyhteisön kanssa yhteistoimin jaetun riskin operaatioita, joilla pyritään vahvistamaan innovatiivisten pk-yritysten rahoitusrakennetta. Tätä varten se asettaa lisävaroja yhteistyökumppaneina toimivien laitosten käyttöön niiden omien varojen ohelle, jotta

ne perustavat pääomasijoitusrahastoja, vahvistavat olemassa olevien rahoitusvälineiden käyttövaroja tai myöntävät rahastoille vakuutuksia.

Syyskuun loppuun mennessä pankki oli hyväksynyt 17 operaatiota yhdeksään maahan, yhteensä 560 miljoonan arvosta. Kymmenkunnan muun operaation valmistelutyöt ovat loppusuoralla EIP:n ja valittujen välittäjälaitosten kesken.

Tähän mennessä allekirjoitetuista toimista aivan erityisen mainittava on pääomien asettaminen Ranskan valtiollisen riskivakuutuslaitoksen SOFARISin käyttöön (Société française de garantie des financements des PME). Se tukee takausten

myöntämistä pääomasijoitusyhtiöille sekä pääomasijoitusyhtiöiden käynnistämistä tai yhteisrahoitusta yhteisesti seuraavien laitosten kanssa: IMI (Istituto Mobiliare Italiano), espanjalainen Instituto de Crédito Oficial, ABN-Amro Bank, Société Nationale de Crédit et d'Investissement Luxemburgissa, Swedbank Ruotsissa, Banco Português de Investimento, Landesbank Hessen-Thüringen sekä Säästöpankkiryhmä Espanjassa.

EIP jakaa yhteistyökumppaneina toimivien laitosten kanssa kyseisiin toimiin liittyvät riskit. Tätä tarkoitusta varten EIP:n valtuusto antoi pankille ASAP-ohjelman nojalla valtuudet taata omat operaationsa pankin toiminnan ylijäämästä yhden miljardin ecun määrään asti. Siihen sisältyy 800 miljoonan ecun riskivaraus jaetun riskin globaalilainariskeihin toiminnassa mahdollisesti toteutuvien riskien varalta. Näillä uusilla toiminnoilla uskotaan mobilisoitavan ASAP-ohjelman kolmivuotiskaudella kaiken kaikkiaan 5–8 miljardia innovatiivisten pk-yritysten oman pääoman vahvistamiseksi. ■

(*) EIR:n omistajina ovat EIP (40 %), Euroopan komissio (30 %) ja 80 pankkia kaikista EU-maista.

(?) Yhteydenotot EIR:ään: Tiedottaja Pé Verhoeven, 43, Av. J-F Kennedy, L-2968 Luxembourg, faksi (+352) 426 622 200.

Rahoitusta Euroopan yritystoiminnan selkärangalle

■ Euroopan investointipankilla, EU:n pitkäaikaista rahoitusta antavalla luottolaitoksella, on keskeinen rooli Euroopan unionin integraation ja nykyaikaistamisen edistämässä ja varsinkin eurooppalaisen teollisuuden kilpailukyvyyn vahvistamisessa. Ratkaisevan tärkeää tässä on pienten ja keski suurten yritysten toiminnalle annettava tuki. Kaikista Euroopan yksityisistä yrityksistä pk-yrityksiä on yhteensä yli 18,5 miljoonaa eli 99 prosenttia, ja siten ne myös ovat Euroopan työmarkkinoiden selkäranka.

Euroopan investointipankin ydin on pk-yritysten toiminnan tukeminen. Vuosina 1993-1997 se käytti lähes 11 miljardia ecua likimäärin 48 000 pienen tai keskikokoisen hankkeen avustamiseen unionin rajojen sisäpuolella. Rahoituksesta noin kaksi kolmannesta käytettiin tuettujen alueiden pieniin ja keski suurisiin yrityksiin.

EIP:N GLOBAALILAINAT

Vuosien mittaan EIP on luonut laajat ja tehokkaat yhteistoimintasuhteet yli 130 EU:n pankkiin tuen myöntämiseksi pienten ja keski suurten yritysten toteuttamiin investointeihin. Tehokkuussyistä pk-yritysten investoinnit rahoitetaan välillisesti pankkien kanssa tehtävien rahoitusjärjestelyjen kautta, joita EIP kutsuu globaalilainoiksi, puitelutoiksi. EIP:n ei ole mahdollista käsitellä suoraan tuhansia koko unionin alueelle ulottuvia pk-rahoitustoimia, vaan sillä on tiivistä yhteistyötä paikallispankkien ja rahoitusvälittäjien kanssa, joilla on valmiit asiakassuhteet pk-yrityksiin, käytettävissään suoraan korkealuokkaista toimialakohtaista ja aluetta koskevaa tietoa ja jotka voivat tarkoin ottaa huomioon muuttuvat tarpeet ja tehdä mahdollisesti rahoitettavien hankkeiden arviointityöt.

Gloaalilainoissa yhdistyvät toisaalta EIP:n varat ja sen parhaasta mahdollisesta luottokelpoisuudesta (AAA) pääomamarkkinoilla saatava etu ja toisaalta

välittäjäpankkien potentiaalisten rahoitustoimien ja yritysten todellisten tarpeiden paikallistuntemus. EIP lainaa edelleen varat omakustannushintaan, sillä toiminnassaan se ei tavoittele voittoa.

EIP:N GLOBAALILAINOJEN KEHITYS

EIP suunnitteli vuonna 1968 globaalilainat aluksi teollisuuden ja palvelualueen pienten ja keskikokoisten hankkeiden rahoittamiseen leasing-toiminta mukaan luettuna ja ne koskivat alun perin vain tuettujen alueiden pk-yrityksiä. Vuosien mittaan sen globaalilainamahdollisuuksia on vähitellen laajennettu ja sopeutettu yritysten muuttuviin tarpeisiin sekä EU:n ja kansallisiin taloustoimintaperiaatteisiin. Globaalilainojen kattamaa investointikirjoa laajennettiin sisällyttämällä niihin paikallisten viranomaisten hankkeet pienehköjen julkisten infrastruktuurien rakentamiseksi tuetuilla alueilla (1979), edelleen pk-yritysten investointeihin varmistamaan energiansaantia ja edistämään energian tehokasta käyttöä (1980), edistyksekköiden teknologian käyttöönottoon ja kehittämiseen (1985) sekä ympäristönsuojeluun (1986). Vuonna 1987 EIP:n globaalilainat ulotettiin koskemaan kaikille unioniin sijoittuneiden pk-yritysten investointeja, ja vuodesta 1995 lähtien vähittäiskauppa ja palvelut on voitu ottaa tuen piiriin.

Aivan viimeaikoina EIP on tehnyt rahoituslaitosten kanssa pääomasijoitusjärjestelyjä, joiden tarkoituksena on auttaa Euroopan pääomasijoitusmarkkinoita kehittämään ja laajentamaan pk-yrityksiin. Toiminta on käynnistetty osana pankin ASAP-ohjelmaa (ks. s.1).

Gloaalilainamenettely on auttanut luomaan ja vahvistamaan pitkäjänteistä yhteistyötä EIP:n ja unionin jäsenmaiden pankki- ja rahoitusyhteisön kesken. Luottopäätökset jäävät välittäjien tehtäväksi, joiden vastuulla ovat myös arviointi, hinnoittelu ja yksittäiseen pk-yritykseen liittyvä luottoriski.

Gloaalilainarahoituksen hyötyjen siirron takaa parhaiten toimivat kilpailukykyiset markkinat, jotka pystyvät tarjoamaan monenlaisia vaihtoehtoisia rahoituslähteitä pk-yrityksille ja kannustamaan rahoitusvälittäjiä voimakkaasti mahdollisimman edullisiin tarjouksiin. EIP puolestaan rohkaisee tähän varmistamalla, että sillä on omat monipuoliset globaalilainojen

jakelukanavat jatkuvasti käytössä turvautumalla kussakin maassa edustavaan joukkoon pankkeja.

EIP:n globaalilainoista pk-yrityksille annettavat luotot vaihtelevat 20 000 ecusta 12,5 miljoonaan ecuun ja ovat enintään 50 prosenttia hankkeen investointikustannuksista. EIP:n globaalilainasta tuetun pääomainvestoinnin suuruus vaihtelee siten 40 000 ecusta 25 miljoonaan ecuun. Pienehköiden yritysten osuus määrärahoista on suurin: yli 80 prosenttia koko volyymistä (vastaavasti 60 prosenttia koko volyymistä) käytetään alle 50 työntekijän yrityksiin, noin 95 prosenttia (vastaavasti 85 prosenttia) yrityksiin, joilla on enintään 250 työntekijää.

Vakioehtoisilla globaalilainoilla vuonna 1997 - yhteensä 2,2 miljardia ecua ja 11 000 pk-yritystä - yhteisrahoituksena toteutetuilla hankkeilla vaikutettiin noin 12 000 uuden työpaikan syntymiseen Euroopan unionin pk-yrityssektorille ja lisäksi 18 000 muun työpaikan vakinaistamiseen. ■

Luotonanto jäsenehdokasmaihin rajussa nousussa

Vuonna 1997 EIP lainasi lähes 1,5 miljardia ecua niihin kymmeneen Keski- ja Itä-Euroopan maahan (ns. KIE-maat), jotka ovat hakeneet Euroopan unionin jäsenyyttä. Lainasumma kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna kolmanneksella, kolme kertaa niin paljon kuin pankin kokonaisrahoitus. Tänä vuonna lainoja on myönnetty jo yli 2 miljardia ecua, ja vuodesta 1998 odotetaan EIP:n toista ennätysvuotta hakijamaiden rahoituksessa.

Tammikuussa 1998 julkistettiin erityinen jäsenyyteen valmistava rahoitusjärjestelmä. Siihen on varattu 3,5 miljardia ecua, jotka täydentävät vuonna 1997 hyväksytyä laajempaa kolmivuotista valtuutusta. Erityisohjelma nostaa alueelle varatun rahoitussumman 7 miljardiin ecuun kolmivuotiskaudelle 1997-1999 ja auttaa EIP:tä vastaamaan pankin rahoituksen voimakkaaseen kysyntään kaikissa jäsenehdokasmaissa.

EIP:n tukea liittymisen valmisteluun voivat saada kaikki Euroopan unionin jäsenyyteen valmistautuvat Keski-Euroopan maat, sekä ne, jotka ovat valmiita liittymään aikaisemmin että ne, jotka tarvitsevat lisää aikaa. Tällä tavoin pankki voi parhaiten edistää hakijamaat unioniin yhdistävien infrastruktuuriverkkojen rakentamista, jotka tuovat ne lähemmäksi unionin markkinoita sekä edistävät jäsenehdokasmaiden keskinäisen yhdentymisen syvenemistä. EIP:n päätavoitteena on lujittaa maiden taloudellista yhdentymistä, kuten se teki jo aikaisemmin Kreikan, Portugalin ja Espanjan valmistautuessa EU-jäsenyyteen.

Pankin päätoimialat Keski- ja Itä-Euroopan maissa ovat suunnilleen samat kuin unionin rajojen sisällä: aluekehitys, kuljetus- ja televiestintäinfrastruktuurit, energiahuollon turvaaminen ja energian tehokas käyttö, kaupunkialueiden uudistaminen, ympä-

ristönsuojelu sekä teollisuuden ja erityisesti pk-yritysten kilpailukyky.

EIP:n lainaehdot hakijamaissa ovat pääosin nykyisiin unionin jäseniin sovellettavien ehtojen mukaiset. Sen luotot ovat erityisen houkuttelevia pankin perinteisillä rahoitusaloilla, nimittäin julkisen ja yksityisen sektorin teollisuus- ja infrastruktuurihankkeissa, joiden toteuttajat eivät voi saada rahoitusta tällaisin ehdoin suoraan kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta. Pankin lainaehdot ovat edullisia myös länsimaaisille yrityksille, jotka investoivat alueelle yksinään tai yhteisyritysten osakkaina. Samoin kuin unionin sisällä, EIP:n lainat voivat kattaa enintään 50 prosenttia hankkeen kustannuksista. Näin jää runsaasti tilaa myös etenkin ulkomaisista lähteistä hankittavalle yhteisrahoitukselle.

Koska EIP:n tiedetään arvioivan hankkeet huolellisesti, sen mukanaolo helpottaa muun rahoituksen saamista. Myös pankin asema Euroopan unionin toimielimenä auttaa vakuuttamaan mahdolliset kumppanit yhteisrahoituksen kannattavuudesta. Näin pankki edistää ulkomaisten suorien sijoitusten houkuttelemista KIE-maihin. EIP arvioi rahoitettavat hankkeet, vaatii asianmukaisten tarjouskilpailujen järjestämistä ja neuvoa hankkeen toteuttajia koko pitkän toteutusajan, mikä on omiaan vahvistamaan tätä vaikutusta ja auttaa toteuttajia rakentamaan hankkeestaan teknisesti ja taloudellisesti kannattavan. Pankin asiantuntemus perustuu 40 vuoden kokemukseen monien erilaisten infrastruktuuri- ja teollisuusinvestointien rahoittajana.

EIP on aloittanut joukkolainojen liikkeenlaskun euromarkkinoilla monissa KIE-maiden valuutoissa (Tšekin kruunu, Viron kruunu ja "synteettinen" zloty). Aina kansallisten määräysten sallimissa pankki voi tarjota näin hankituista varoista luottoja lainanottajien omissa valuutoissa, jolloin

he välttyvät valuuttakurssiriskeiltä. Euro-markkinoilla myydyt KIE-valuuttojen määräiset joukkolainat auttavat kanavoimaan läntisiä säästöjä Keski- ja Itä-Euroopan talousuudistusten rahoittamiseen.

EIP on myynyt AAA-luokitettuja joukkolainojaan myös Unkarin kotimaisille markkinoille ja suunnittelee samanlaista operaatiota Tšekin kotimaisilla markkinoilla vuoden 1999 alussa. Menettelyllä edistetään kyseisten pääomamarkkinoiden kehitystä etenkin pitkäaikaisen rahoituksen osalta. Aikaisemmin pankki on ollut kehittämässä vastaavasti Kreikan, Portugalin ja Espanjan markkinoita.

PAINOPISTE LIIKENNEHANKKEISSA

Suurin osa tämän vuoden kymmenen ensimmäisen kuukauden aikana Keski- ja Itä-Eurooppaan myönnettyistä lainoista kohdistui liikennehankkeisiin. Niihin kuuluivat mm. rautateiden nykyaikaistaminen Unkarissa ja Romaniassa, tienparannustyöt Bulgariassa, Liettuassa, Puolassa, Tšekin tasavallassa, Romaniassa ja Sloveniassa sekä Budapestin, Krakovan ja Katowicen paikallisliikennehankkeet. Muita investointeja olivat dieselmoottoritehdas Ylä-Sleesiassa ja kaasua käyttävä voimalaitos sähkö- ja lämpöenergian tuotantoon Bratislavassa. Slovakiassa ja Sloveniassa EIP osallistui matkapuhelinverkkojen rahoitukseen. Limiittiluottoina liikempankeille myönnetty 80 miljoonaa ecua käytettiin pienten ja keskiuurten tuotantollisten hankkeiden rahoitukseen Un-

karissa, Tšekin tasavallassa, Latviassa, Romaniassa ja Sloveniassa.

TEOLLISUUS

EIP voi osallistua suoraan suurten teollisuus-hankkeiden rahoitukseen ja houkuttaa näin muita pankkeja mukaan rahoitusjärjestelyyn. Myös pienet ja keskiuuret yritykset voivat saada EIP-rahaa, mutta välillisesti **globaalilainojen** (limiittiluottojen) kautta. Niitä pankki myöntää kaikissa jäsenhedokasmaissa yhä useammille pankeille, joiden kanssa se on sopinut yhteistoiminnasta. Liikepankit ovat EIP:n tervetulleita yhteistyökumppaneita sekä teollisuusluottojen välittäjäpankkeina että takaajina.

YMPÄRISTÖHANKKEITA EDELLEEN VÄHÄN

Vaikka EIP myöntää luottoja edelleen kaikille aloille, jotka normaalisti voivat saada pankin rahoitusta, se keskittyy nyt erityisesti ympäristönsuojelua ja ympäristön tilan parantamista edistäviin hankkeisiin. Pankki on aiemminkin rahoittanut paljon liikenne-, energia- ja teollisuushankkeita, jotka jo sinällään auttavat parantamaan merkittävästi ilman ja veden laatua.

EIP on myöntänyt rahoitusta Budapestin, Bukarestin ja Krakovan joukkoliikenteeseen estämään yksityisautoilun jatkuvaa kasvua julkisen liikenteen kustannuksella; nämäkin investoinnit ovat ympäristöä hyödyttäviä. Pankki myös arvioi parhaillaan useita kunnallisia ympäristöohjelmia ja allekirjoitti äskettäin ensimmäisen suuren, 110 miljoonan ecun ympäristölainan Budapestin kaupungille. Sillä rahoitetaan tiestön parantamista, vanhanaikaisten ja meluisien raitiovaunujen korvaamista uusilla, viemäriverkostoja, kiinteän jätteen polttolaitteita, puistoja, leikkentä ja kylpylöitä sekä monia pienempiä infrastruktuuri- ja palvelu-ohjelmia, joilla poistetaan pullonkauloja, helpotetaan paineita ja parannetaan elämänlaatua kaupungissa.

Jotta jäsenhedokkaat kelpaavat unioniin, maiden täytyy täyttää unionin ympäristönormit. Tämän takia ympäristöalan investoinneista tulee entistä tärkeämpiä. Pankki voi antaa ympäristöinvestointeihin paitsi rahoitusta, myös asiantuntemustaan: on-

han sillä toteutuskelpoisten hankkeiden valmistelusta jo vuosikymmenien kokemus. Ympäristöinvestointien edullinen rahoitus edistää lisäksi tarkoituksenmukaisten rakenteiden ja toimintaperiaatteiden luomista KIE-maiden ympäristönsuojelulle.

Varsinaisten ympäristöhankkeiden eli ensisijaisesti juuri ympäristönsuojeluun tai ympäristön tilan parantamiseen tähtävien investointien rahoitus on tosin osoittautunut vaikeammaksi, vaikka tällaisten hankkeiden määrä on kasvussa. Syynä tähän on pääasiassa se, että Keski- ja Itä-Euroopan maat ovat asettaneet etusijalle perusinfrastruktuurien ja teollisuuden nykyaikaistamisen. Lisäksi vesihuoltoa, jäteveden käsittelyä, jätehuoltoa ja ympäristöstävällistä kaukolämmitystä koskeva lainsäädäntö ja määräykset on otettu käyttöön vasta äskettäin. Keskushallitus ja paikalliset viranomaiset eivät edelleenkään pidä näitä investointeja ehdottomasti ensisijaisina, mikä näkyy sekä budjettivarojen kohdentamisessa että investointien valmistelussa ja toteuttamisessa. Muita rajoittavia tekijöitä ovat paikallisen ympäristötietoisuuden ja -taidon vähyys ja vaikeudet *saastutaja maksaa* -periaatteen soveltamisessa.

YHTEISTYÖ PHARE-OHJELMAN, EBRD:N JA MAAILMANPANKIN KANSSA

Toinen kaikkien kymmenen hakijamaan liittymisvalmistelua tukeva EU:n instrumentti on Euroopan komission Phare-ohjelma. Phare-tuki muodostuu avustuksista, joihin ei liity takaisinmaksuvelvoitetta. Ohjelma on laajentunut monille eri aloille, ja yksi sen tärkeimmistä tavoitteista on parantaa edellytyksiä kohdemaiden hallinnon uudistuksille ja EU-lainsäädännön ja normien käyttöönotolle. Phare-ohjelma tukee myös hakijamaiden valtion- ja aluetason viran-

omaisten sekä lainsäädäntö- ja valvontaelinten perehtymistä yhteisön tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Lisäksi Phare-ohjelma auttaa hakijamaita saamaan teollisuutensa ja suuret infrastruktuurinsa yhteisön normien tasolle käynnistämällä tarvittavia investointeja. Tästä syystä Phare-avustuksia käytetään kasvavassa määrin pääomainvestointien yhteisrahoitukseen EIP:n kanssa.

Eurooppa-neuvosto hyväksyi kesäkuussa 1997 Pharen uuden toimintasuunnitelman vuosille 1998 ja 1999. Sen tarkoituksena on tukea liittymisen valmistelua, johon kuuluvat neuvoston jokaiselle hakijamaalle erikseen hyväksymät ns. liittymiskumppanuudet. EU:n ja hakijamaiden välisissä liittymistä valmistelemissa kumppanuussopimuksissa määritellään ensisijaiset tavoitteet ja tärkeysjärjestys, jotka antavat vankan pohjan myös EIP:n toiminnalle paikan päällä.

EIP:n yhteisrahoituskumppaneita ovat usein myös Euroopan jälleenrakennus- ja kehitys pankki (EBRD) ja Maailmanpankki.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Keski- ja Itä-Euroopan investointitarpeet ovat valtavat. Joidenkin arvioiden mukaan pelkästään liikennesektorin vaatimat investoinnit ovat noin 90 miljardia ecua seuraavien viidentoista vuoden aikana. On selvää, etteivät tulevat EU-maat pysty yksin huolehtimaan näistä rahoitustarpeista, vaan tarvitsevat ulkopuolista rahoitusta. Vaikka suuri osa EIP:n lainoista suunnataan jatkossakin maanteihin, rautateihin, lentokenttiin, satamiin ja joukkoliikenteeseen, kasvua odotetaan myös ympäristöhankkeiden ja teollisuuden rahoituksessa. Telemarkkinat virtaavat runsaasti ulkomaisia suoria sijoituksia, liikepankkien lainoja ja muuta yksityisrahoitusta, jotka ovat mahdollistaneet ennätysnopean siirtymisen uusimpaan teknologiaan. Ulkomaisia sijoittajia kiinnostavat selvästi myös energia-hankkeet, jotka yleensä vaativat televiestintähankkeita pidemmän takaisinmaksuajan. Tämän takia EIP:n lainat ja asiantuntemus ovat varmasti mitä merkittävimpiä liikenteen, energian, teollisuuden ja ympäristönsuojelun alalla. ■

EIP rahoittaa uusiutuvia energiamuotoja

JOHDANTO

Uusiutuvien energialähteiden käytön edistäminen on osa Euroopan yhteisön energiapolitiikkaa, jota EIP tukee myöntämällä pitkäaikaisia lainoja taloudellisesti hyväksyttäviin hankkeisiin. Vuonna 1980 uusiutuvien energialähteiden hyödyntäminen luonnehdittiin keinoksi vähentää yhteisön riippuvuutta öljyn tuonnista, ja yhteisön energiapolitiikassa ministerineuvosto asetti vuonna 1998 uusiutuvien energiamuotojen tukemisen erääksi päätavoitteeksi. Näistä 1980-luvun linjauksista huolimatta uusiutuvien energialähteiden osuus Euroopan unionin primäärienergian kokonaistarpeesta on vielä nykyisinkin alle 6 prosenttia.

Euroopan komissio julkaisi marraskuussa 1997 valkoisen kirjan uusiutuvista ener-

Tuulipuisto Pamplonan lähellä Navarrassa, Espanjassa

gialähteistä (1). Siinä määritellään yhteisen strategia ja toimintasuunnitelma, jolla tähdätään uusiutuvien energialähteiden osuuden kaksinkertaistamiseen 12 prosenttiin EU:n energian kokonaiskulutuksesta vuoteen 2010 mennessä. Komissio laskee, että tavoitteeseen pääseminen edellyttää 165 miljardin euron investointe-

ja uusiutuvaan energiaan vuosina 1997–2010. EIP:llä on jo pitkäaikainen kokemus energiainvestointien rahoituksesta. Se on myös halukas lisäämään tukeaan uusiutuviin energialähteisiin osana laajempia toimia, joilla torjutaan ilmastonmuutoksia ja edistetään kestävää kehitystä. Rahoituksen lisääminen uusiutuvan energian alalla on taas yksi esimerkki siitä, miten pankki osallistuu yhteisön uusien poliittisten aloitteiden toimeenpantoon.

EU:N LÄHTÖKOHDAT

Euroopan unionin rahoituslaitoksena EIP toimii Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja muiden yhteisösopimusten sisältämän lainsäädännön mukaisesti. Pankin perussääntö on myös erottamaton osa perustamissopimusta. Pankin tehtävänä on edistää EU-politiikan tavoitteisiin pääsemistä asettamalla pitkäaikaista rahoitusta käytettäväksi terveelle pohjalle tehtäviin investointeihin, jotka tukevat näitä tavoitteita. Energiapolitiittisia päätömiä ovat: unionin omien energiavarojen kehittäminen, energian käytön tehostaminen ja energiantuonnin monipuolistaminen korvaamaan tuontiöljyä.

Euroopan yhteisön energiatavoitteet pohjautuvat suurelta osin 1970-luvun öljykriiseihin, jolloin yhteisön vahva riippuvuus kolmansien maiden tuontiöljystä loi tilanteen, jossa yhteisö oli vakavan uhan alaisena. Tämän takia oli tarpeen vähentää öljyn osuutta energian kokonaiskulutuksesta kehittämällä yhteisön omia energiavaroja sekä käyttämällä saatavilla olevia varoja tehokkaammin, missä myös onnistuttiin. Tuontiöljyn osuus, joka ensimmäisen öljykriisin alussa vuonna 1973 oli 60 prosenttia energian kokonaiskulutuksesta, oli vuoteen 1990 mennessä pienentynyt 44 prosenttiin. Euroopan unionin riippuvuus tuontienergiasta kuitenkin

nousi 1990-luvulla uudestaan noin 50 prosenttiin, ja energiankäytön kasvu jatkuu mitä ilmeisimmin vuoteen 2020 mennessä jopa 70 prosenttiin (2), ellei energiankulutusta ryhdytä hillitsemään. Tästä syystä yhteisön pyrkimykset parantaa energiankäytön tehokkuutta ja kehittää omia vaihtoehtoisia energialähteitä ovat jatkossakin tärkeitä.

UUSIUTUVIEN ENERGIALÄHTEIDEN EDUT

Erilaiset uusiutuvat energiamuodot (tuuli-voima, biomassat, vesivoima, aurinko-energia, jne.) ovat juuri tällaisia unionin omia energialähteitä. Niiden etuna on lisäksi, että ne vähentävät hiilidioksidin (CO₂) ja muiden kasvihuoneilmiötä voimistavien kaasujen kokonaispäästöjä. Se on erityisen tärkeää nyt, kun tietoisuus ilmastonmuutoksista ja ilman laadun merkityksestä on kasvamassa. Energian kokonaistuotannosta yhä suuremman osuuden on oltava peräisin uusiutuvista energialähteistä, jotta Euroopan unioni voi täyttää ympäristövelvoitteensa niin eurooppalaisella kuin kansainvälisellä tasolla. Niihin sisältyvät YK:n ilmastonmuutosta koskevaan puitesopimukseen kuuluvasta Kioton pöytäkirjasta (joulukuu 1997) johtuvat velvoitteet. Kioton pöytäkirjassa EU sitoutui vähentämään hiilidioksidipäästöjään yhteensä 8 prosentilla vuosiin 2008–2012 mennessä. Pyrkimyssissään tukea jäsenvaltioiden toimintaa vähennystavoitteen saavuttamiseksi Euroopan komissio julkaisi ilmastonmuutoksen energianäkökohtia koskevan

(1) KOM(1997) 599, 26.11.1997.

(2) Yhteisön strategiaa ja toimintasuunnitelmaa koskeva valkoinen kirja "Tulevaisuuden energia: uusiutuvat energialähteet", sivu 5.

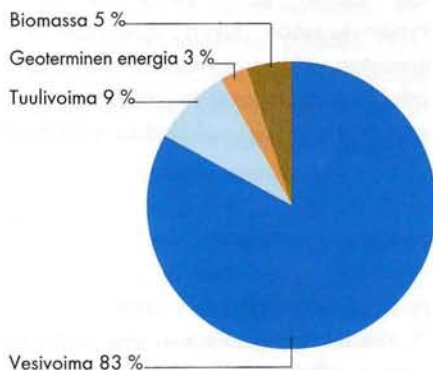
tiedonannon ⁽³⁾, jonka energia-alan toimenpiteissä uusiutuvilla energialähteillä on huomattava osuus.

Sen lisäksi, että turvautuminen uusiutuviin energialähteisiin edistää yleisiä energia- ja ympäristötavoitteita vähentämällä riippuvuutta tuontienergiasta, hajauttamalla tuotantoa ja lisäämällä huoltovarmuutta, uusiutuvista lähteistä peräisin oleva energia myös luo uutta kasvupotentiaalia työllisyyteen etenkin monissa pienissä ja keskiuurissa energia-alan yrityksissä. Sen kehittäminen tarjoaa myös huomattavia vientimahdollisuuksia eurooppalaisille yrityksille, joista monet ovat uusiutuvan energian tekniikan alalla edelläkävijöitä maailmassa. Lisäksi suuri yleisö kannattaa uusiutuvien energialähteiden käyttöä pääasiassa ympäristönsuojelullisista syistä.

EIP:N LAINAT UUSIUTUVIEN ENERGIÄLÄHTEIDEN HYVÄKSI

Viiden viime vuoden aikana (1993–1997) pankki teki uusiutuvien energialähteiden kehittämistä varten lainasopimuksia yhteensä 1 005 miljoonan ecun ⁽⁴⁾ arvosta (katso luettelo sivulla 4). Se on yli 5 % koko energia-alan rahoituksesta yhteensä samalla ajanjaksolla. EIP:n luotot uusiutuviin energiamuotoihin, kuten muillekin talouselämän aloille, myönnetään joko suoraan yksittäisinä lainoina tai välillisesti globaalilainojen avulla. Suurhankkeet (yli 25 miljoonaa ecua) rahoitetaan yksittäisinä lainoina, joista

EIP:n lainat uusiutuviin energialähteisiin 1993–1997 EU:ssa ja sen ulkopuolella hanketyypeittäin (yhteensä 1 005 milj. ecua)

sovitaan suoraan hankkeen toteuttajan tai rahoitusvälittäjien kanssa. Pienet ja keskiuuret investoinnit (yli 40 000) sitä vastoin luototetaan välillisesti globaalilainoista. Nämä limiittiluotot asetetaan Euroopan laajuisella, kansallisella tai alueellisella tasolla toimivien pankkien tai rahoituslaitosten käyttöön, jotka tuntevat läheisesti yritysten sekä paikallisten tai alueellisten viranomaisten todelliset tarpeet.

Vuosina 1993–1997 uusiutuvista lähteistä saatavan energian rahoituksesta yhteensä 77 % kohdistui Euroopan unionin hankkeisiin ja 23 % unionin ulkopuolelle. Yksittäisinä lainoina myönnettiin 890 miljoonaa ecua 23 hankkeeseen, joiden kokonaiskustannukset olivat noin 5 425 miljoonaa ecua. Näillä investoinneilla rakennettiin uutta energiantuotantokapasiteettia yli 2 970 megawattia vastaavalla määrällä ja tehtiin perusparannuksia vanhoihin laitoksiin yli 3 425 megawattia vastaavalla määrällä. Ympäristöhyöty perinteisiin fossiilisia polttoaineita käyttäviin voimaloihin verrattuna oli arviolta 23 miljoonan tonnin ⁽⁵⁾ vuotuisen vähennys hiilidioksidipäästöissä. Öljyä säästyy vuosittain noin 3 miljoonaa tonnia vastaava määrä ⁽⁶⁾. Euroopan unionissa rahoitettiin ennen kaikkea vesivoimahankkeita (78 %) ja jonkin verran tuulivoimaa (12 %). Muita rahoituskohteita olivat biomassaa käyttävät voimalat (6 %) ja geotermien lämpö (4 %). Vesivoimaloihin myönnettiin lainoja Italiaan, Itävaltaan, Ruotsiin, Espanjaan ja Suomeen, tuulivoimaloihin Espanjaan ja Saksaan, geotermisiin energiaohjelmiin Italiaan sekä puuta ja muita biomassoja käyttäviin voimalaitoksiin Ruotsiin. Edelleen jaettiin 116 globaalilainaa, joiden yhteissumma oli 117 miljoonaa ecua. Globaalilainoilla oli keskeinen merkitys Italiassa (37 % kaikista lainoista), missä ne kohdistettiin kokonaisuudessaan pie-

Vesivoiman tuotantoa Ruotsissa.

niin vesivoimahankkeisiin. Lisäksi 35 % globaalilainoista myönnettiin Espanjaan tuulivoima-, vesivoima- ja biomassahankkeita varten ja vielä 21 % Saksaan, missä lainat käytettiin kokonaisuudessaan tuulivoimaohjelmiin.

EU:n ulkopuolella uusiutuvan energian lainoja myönnettiin tarkastelujaksoneen vain vesivoimahankkeisiin, pääasiassa Afrikkaan, mutta myös Norjaan, Latviaan, Costa Ricaan ja Pakistaniin. Tekeillä on tosin suuren tuulivoimahankkeen arviointityö Välimeren alueella, ja Turkissa pankki osallistui tuulienergian tuotannon kannattavuustutkimukseen Välimeren ympäristön teknisen avustushjelman (METAP) puitteissa. EIP ja Maailmanpankki perustivat yhteisesti tämän ohjelman, joka otettiin käyttöön vuonna 1990 alueen erityisten ympäristöongelmien ratkaisemiseksi.

⁽³⁾ KOM(1997) 196 lopullinen, 14. 5.1997.

⁽⁴⁾ Mainittuun lukuun ei sisälly jäte-energia, joka ei kuulu uusiutuvan energian hankkeiden määrittelyyn. Jäte-energian alalle pankki myönsi samana aikana yli 1 160 miljoonaa ecua 17 hankkeeseen eri puolilla unionia.

⁽⁵⁾ Arvio hiilidioksidipäästöjen (CO₂) vähentämisestä perustuu edellä mainittuun komission valkoiseen kirjaan (taulukko 6).

⁽⁶⁾ 1 GWh uusiutuvasta energialähteestä tuotettua sähköenergiaa arvioidaan säästävän 250 tonnia vastaavan öljymäärän lämpövoimalaitoksessa.

EIP:N RAHOITUS TUKEMAAN EU:N ENERGIAPOLITIIKKAA

Pankin rahoitus uusiutuviin energialähteisiin on osa sen yleistä tukea EU:n energiatavoitteille takaamaan turvallinen, tehokas, taloudellinen ja ympäristöstävällinen energiahuolto. Unionin taloudet ovat pitkälle kehittyneitä, joille energiahuollon varmuus on kestävän taloudellisen kehityksen ja työllisyyden edellytys. EIP:n lainat auttavat monipuolistamaan EU:n energianhankintaa, hyödyntämään omia energiavaroja, mukaan lukien uusiutuvat energialähteet ja hoitamaan energiavaroja harkitusti ympäristövaatimukset yhä enemmän huomioon ottaen. Viiden viime vuoden aikana EIP lainasi energiahankkeisiin yli 16 miljardia eua, mikä on lähes viidennes pankin lainannosta yhteensä. Etusijalla oli yleiseurooppalaisten, toisiinsa kytkettyjen kaasu- ja sähköverkkojen rakentaminen synnyttämään täysin integroituneet energiamarkkinat, luotettavien ja mahdollisimman edullisten energialähteiden tukeminen, nykyisen voimalaitoskapasiteetin tehokas käyttö ja ympäristöpäästöjen vähentäminen. Jotta näihin tavoitteisiin päästäisiin, pankki rahoitti maakaasun käyttöönottoa Italiassa, Saksassa, Espanjassa, Kreikassa ja Portugalissa. Rahoitusta annettiin myös Venäjän, Algerian ja Pohjanmeren kaasuesiintymät unioniin yhdistävien kaasuputkien rakentamiseen, mikä mahdollistaa unionin välittömässä läheisyydessä sijaitsevien runsaiden energiavarojen hyödyntämisen. Sähköntuotannossa pankki osallistui muun muassa voimansiirtoverkkojen rakentamiseen ja kytkemiseen yhteen etenkin mereen laskettavien kaapelien avulla, jota rahoitettiin Ruotsin ja Saksan, Norjan ja Tanskan, Britannian, Irlannin ja Manner-Euroopan sekä Espanjan ja Marokon välillä. Lainoja myönnettiin myös moniin vesivoimahankkeisiin. Energiankäytön tehostamista korostaviin rahoitustoimiin sisältyi teollisuushankkeita sekä energiantuotantohjelmia kaasua ja yhdyskuntajätettä käyttävissä voimalaitoksissa eri puolilla unionia.

UUSIUTUVIEN ENERGIALÄHTEIDEN TULEVAISUUS – EIP:N TUKEA

Uusiutuvia energialähteitä on unionissa runsaasti käytettävissä ja mahdollisuudet niiden kehittämiseen ovat melkoiset. Niiden hyödyntäminen on kuitenkin epätasaista ja toistaiseksi varsin rajallista. Syynä tähän saattaa olla niiden vaatimat suhteellisen korkeat alkuinvestoinnit, vaikka käyttökustannukset jäävätkin usein alhaisiksi. Uusiutuvan energian hankkeisiin saattaa lisäksi liittyä sellaisen tekniikan käyttöönottoa, jonka toimivuudesta ei ole täyttä varmuutta. Hankkeita on näin ollen vaikea arvioida ja riskit ovat verrattain suuret. Joidenkin hankkeiden tukeminen julkisin varoin voi olla tarpeen, sillä uusiutuvista lähteistä saatavan energian ympäristöedut eivät välttämättä ole suhteessa hankkeen toteuttajan saamaan taloudelliseen tuottoon. Hankkeet voivat myös olla hyvin pienimuotoisia eivätkä sen vuoksi sovi EIP:n rahoitettaviksi sen perussäännön mukaisesti.

Myös entistä kilpailuhenkisemmällä EU:n energiamarkkinoilla uusiutuvien energialähteiden tulevaisuudennäkymät ovat kuitenkin hyvät, koska:

- teknologia kehittyä
- kustannukset alenevat, joillakin aloilla varsin nopeasti (esim. tuulivoiman todelliset kilowattihinnat ovat laskeneet noin kaksi kolmannesta 15 viime vuoden aikana)
- suhtautuminen uusiutuvien energialähteiden käyttöön on entistä myönteisempää
- uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan energian tuotanto ja jakelu kehittyvät. Ensimmäiset suuret hankkeet ovat käynnissä ja taloudellinen kilpailukyky paranee kaikilla energiasektoreilla, erityisesti muihin hajautettuihin hankkeisiin verrattuna. Euroopan komissio kannustaa uusiutuvien energialähteiden käyttöä monien tutkimus-, kehitys- ja kokeiluohjelmien avulla.

EIP:n rahoitus on toistaiseksi keskittynyt kaupallisesti ja teknisesti pidemmälle kehittyneille uusiutuvan energian aloille, kuten vesi- ja tuulivoimaan. Muiden uusiutuvien energialähteiden osuus – mm. biomassa,

puuhiili, puu, aurinkoenergia ja geoterminen lämpö – pankin lainoista on tähän asti ollut vähäinen. Tilanteen odotetaan lähi-vuosina muuttuvan, kun Euroopan yhteisön energia- ja ympäristöpolitiikan painopisteitä tarkistetaan. Kuten edellä todettiin,

Geoterminen voimala Lateran alueella Laziossa, Italiassa

uusiutuvien energialähteiden hyödyntämiseen liittyvien hankkeiden pankkirahoitus on helpottumassa, vaikkakin joissain tapauksissa lainarahoituksen ja tukien yhdistelmää on myös jatkossa pidettävä hankkeen välttämättömänä edellytyksenä. ■

Lisätietoja aiheesta, julkaisun *EIP:n ympäristöpolitiikka* ja siihen liittyvää aineistoa kuten *EIB's Environmental Guidelines* saa EIP:n tiedotus- ja viestintäosastolta (Yvonne Berghorst), osoitteesta:

European Investment Bank
Information and Communications
Department
100, bd Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg
Puh. (+352) 4379-3154
Faksi (+352) 4379-3189
Sähköposti y.berghorst@eib.org
Internet: <http://www.eib.org>

Siirtyminen euroon: mitä muutoksia Euro tuo EIP:n käytössä oleviin lainoihin?

Kun Euroopan unionin yksitoista jäsenvaltiota (1) ottavat käyttöön euron niiden päätösten mukaan, jotka Eurooppa-neuvosto teki Brysselissä toukokuun alussa vuonna 1998, syntyy uusi valuuta, josta odotetaan muodostuvan merkittävä maailmanvaluutta.

EIP on jo nyt edistänyt euron vakiinnuttamista monin tavoin. Niistä tärkeimpiä on pankin toteuttama varainhankinnan strategia, jonka tarkoituksena on luoda pääomamarkkinoille syvät ja likvidit euromääräisten velkainstrumenttien markkinat. EIP:llä on tällaisista toimista pitkä kokemus ja se on vahvasti sitoutunut tukemaan euron käyttöönottoa. Siksi onkin selvää, että EIP on niin nyt kuin vastaisuudessaakin merkittävä toimija yhtenäisvaluutan markkinoilla.

Valmistauduttaessa Euroopan talous- ja rahaliiton (EMU) kolmannen vaiheen alkuun ja yhteisen rahan käyttöönottoon, joka tapahtuu 1. tammikuuta 1999, EIP on katsonut hyödylliseksi tiedottaa lainantottajilleen ja takaajilleen niistä muutoksista, jotka siirtyminen euron (EUR) käyttöön aiheuttaa EIP:n antolainaukseen.

Toimenpiteissä taataan kaikkien osapuolten täysien oikeuksien säilyminen (ks. kehystetty teksti).

Seuraavassa on esitetty euroon siirtymisen tärkeimmät vaikutukset käytössä oleviin EIP:n lainoihin.

(1) Brysselin Eurooppa-neuvoston 2.-3. toukokuuta 1998 nimeämät yksitoista talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen osallistuvaa jäsenvaltiota ovat: Belgia, Saksa, Espanja, Ranska, Irlanti, Italia, Luxemburg, Itävalta, Alankomaat, Portugali ja Suomi.

SOPIMUSTEN PÄTEVYYS

Kaikki EIP:n lainasopimukset ja takaussitoumukset, jotka on tehty ennen euron käyttöönottoa, pysyvät lainvoimaisina 1.1.1999 jälkeen riippumatta siitä, missä valuutassa ne on määritelty. Korkokannat ja kaikki ehdot, mukaan luettuina sitoumusjärjestelyt, erääntymisaajat, kuolettusuunnitelmat ja ennakoinnainen takaisinmaksu, pysyvät muuttumattomina.

LUOTON AVAAMINEN

- Kaikki luotot, jotka on avattu osallistuvan jäsenvaltion kansallisen rahayksikön ja/tai muun valuutan määräisenä, pysyvät muuttumattomina.

- Kaikki luotot, jotka on avattu ecumääräisinä, muuttuvat automaattisesti euromääräisiksi 1.1.1999 yhden suhteessa yhteen: 1 ECU = 1 EUR.

LAINOJEN VALUUTAN MÄÄRITTELY JA NOSTOT

- Osallistuvan jäsenvaltion kansallisen rahayksikön määräisenä nostetut lainat pysyvät alun perin määritellyssä valuutassa, jolleivät osapuolet ole sopineet valuutan uudelleen määrittelystä. Jäljessä mainitussa tapauksessa kuolettavien määrien lopullinen yhteensovitus kansallisen rahayksikön ja sen euron vastinarvon välillä tehdään viimeisen kuolettuserän yhteydessä.

- Ecumääräisenä nostetut lainat muuttuvat automaattisesti euromääräisiksi 1.1.1999 yhden suhteessa yhteen: 1 ECU = 1 EUR.

- Muiden valuttojen määräisenä nostetut lainat pysyvät lainasopimuksessa alun perin määritellyssä valuutassa.

LAINOJEN HOITO JA TAKAISINMAKSU

Lainasopimukseen liittyvät maksut, mukaan luettuina vuosittaiset lyhennykset, korot, ennakkolta tehdyt takaisinmaksut, sakkomaksut ja mitkä tahansa muut kulut, suoritetaan seuraavasti:

- Ecumääräisenä nostetut lainat: euroissa, koska 1.1.1999 ecu korvautuu automaattisesti eurolla yhden suhteessa yhteen: 1 ECU = 1 EUR.

- Osallistuvan jäsenvaltion kansallisen rahayksikön määräisenä nostetut lainat:

- *siirtymäkauden aikana* 31.12.2001 asti:

euroissa tai sen osallistuvan jäsenvaltion kansallisessa rahayksikössä, jossa laina on nostettu lainantottajan valinnan mukaan, mutta EIP hyväksyy joka tapauksessa takaisinmaksun euroina.

- *siirtymäkauden jälkeen* 1.1.2002 alkaen:

euroissa, koska lainasopimukset on tulkitava euromääräisiksi.

- Muiden valuuttojen määräisenä nostetut lainat: samoissa valuutoissa kuin lainat on nostettu.

KORKOKANNAT

Veloitettavat korko tai korot ovat sopimuksen tekohetkellä voimassa olleet korko tai korot, tai avoimen koron sopimuksissa kulloisenkin lainaerän nostohetkellä voimassa ollut korko. Korko voi olla kiinteä, tarkistettava kiinteä, vaihtuva tai muunnettavissa oleva.

- *Kiinteäkorkoiset lainat* (mukaan luetuina tarkistettavat kiinteät ja muunnettavissa olevat korot, mikäli jo muunnettu): korko säilyy alun perin sopimuksessa määrättyinä korkona käytetystä valuutasta riippumatta.

- *Vaihtuvakorkoiset lainat* (mukaan luetuina muunnettavissa olevat korot, mikäli ei vielä muunnettu):

- Vaihtuva korkomarginaali: viitekorko on edelleen EIP:n erityinen vaihtuva korko, jolle on määritelty korkokatto prosenttiyksikön sadasosina yli kulloisenkin viitekoron.

- Kiinteä korkomarginaali: suora koronmääritys, joka perustuu alun perin määrättyyn viitekorkoon tai sen seuraajaan.

Viitekorot

- *Ecumääräisenä tai osallistuvan jäsenvaltion kansallisessa rahayksikössä* nostetut lainat: 1.1.1999 alkaen viitekorko on seuraajaksi määrätty viitekorko, tapauksen mukaan EURIBOR tai EURO-LIBOR⁽²⁾.

- Euroalueen *ulkopuolisen* jäsenvaltion kansallisen valuutan määräisenä nostetut lainat: nämä seuraavat sopimuksen mukaista viitekorkoa (esim. GBP - LIBOR, GRD - ATHIBOR, DKK - CIBOR ja SEK - STIBOR).

- Muissa merkittävässä valuutoissa nostetut lainat (USD, JPY, CHF jne.): viitekorko on sopimuksen mukainen viitekorko.

ANTO- JA OTTOLAINAUKSEN JOHTAVAT PERIAATTEET JA TÄRKEIMMÄT NÄKÖKOHDAT SIIRRYTTÄESSÄ EUROON

Tammikuun 1. päivästä 1999 alkaen euro (EUR) korvaa automaattisesti ecun kaikissa oikeudellisissa asiakirjoissa suhteessa 1:1. Eurosta tulee talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen osallistuvien jäsenvaltioiden yhteinen raha. Sen rinnalle jäävät käyttöön vielä kansalliset rahayksiköt ja ne ovat euron ilmenemismuotoja.

Siirtymäkauden 1.1.1999 - 31.12.2001 aikana EIP:n anto- ja ottolainaukseen sovelletaan kahta seuraavaa periaatetta:

Sopimusten jatkuvuuden turvaaminen [neuvoston asetus (EY) N:o 1103/97⁽¹⁾, 3 artikla]. Tämän artiklan mukaisesti euron käyttöönotto ei muuta mitään oikeudellisen asiakirjan ehtoa, jolleivät osapuolet ole sopineet muusta.

"Ei estettä, ei pakkoa" -periaate [neuvoston asetus (EY) N:o 974/98⁽²⁾, 8 artikla]. Osapuolelle ei aseteta estettä, mutta ei myöskään pakkoa euron käytölle. Euroyksikön tai osallistuvan jäsenvaltion kansallisen rahayksikön määräinen rahamäärä, joka on maksettava kyseisessä jäsenvaltiossa, voidaan maksaa joko euroyksikön tai kyseisen kansallisen rahayksikön määräisenä.

Talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen osallistuvien yhdentoista jäsenvaltion valuuttoja ei enää käytetä tilirahana 1.1.2002 lukien. Tästä kuuden kuukauden sisällä ja viimeistään 1.7.2002 euroalueen kansallisten rahayksiköiden asema laillisena maksuvälineenä lakkaa ja kansalliset rahayksiköt on korvattu täysin euroilla. Samalla kansalliset setelit ja kolikot vedetään vähitellen pois liikkeestä.

(¹) EYVL L 162, 19.6.1997

(²) EYVL L 139, 11.5.1998

(²) EURIBOR on Euroopan pankkiyhdistysten liiton ja Kansainvälisen valuuttakauppa- ja rahamarkkinayhdistyksen (ACI) laskema euron vaihtuva viitekorko. Dow Jones Market Ltd julkistaa sen virallisesti kaikkia tärkeimpiä tietopalveluja varten ensimmäisen kerran 4.1.1999 kello 11.00 Brysselin aikaa. EURO-LIBOR on Britannian pankkiyhdistyksen (British Bankers' Association) laskema vaihtuva viitekorko, joka julkistetaan Lontoossa.

LAINOJEN HOITOON LIITTYVÄ INFORMAATIO (LYHENNYSSUUNNITELMAT, ILMOITUKSET TAKAISINMAKSUISTA JNE.)

EIP:n lainojen hoitoon liittyvä informaatio ilmaistaan lainanottajille ja takajille seuraavasti:

- Osallistuvan jäsenvaltion kansallisen rahayksikön määräiset lainat: lainasopimuksessa alun perin määrättyssä valuutassa ja euromääräiset vastinarvot.

• Suoraan euromääräisenä, jos lainan valuutta on määritelty uudelleen tai laina oli ecumääräinen, koska ecu korvautuu automaattisesti eurolla yhden suhteessa yhteen.

• Euroalueen *ulkopuolisen* jäsenvaltion kansallisen valuutan määräisenä nostetut lainat sekä muissa maailman valuuttakauden päävaluutoissa nostetut lainat:

samassa valuutassa tai valuutoissa kuin anto- ja ottolainaus siirryttäessä euroon - lainasopimuksessa määrätään *Toimintaopas*, joka on saatavilla 11 kielellä. ■

LAINOJEN VAKUUDET

Lainan vakuuden on oltava saman valuutan määräinen kuin laina.

Lisätietoja euroon siirtymisestä EIP:n anto- ja ottolainauksessa saa esitteestä *EIP:n*

20 EURO

Euroopan haaste: investoinneilla työllisyyteen

■ Euroopan investointipankki järjesti neljännen EIP-fooruminsa (1) Lontoossa 22.-23. lokakuuta aiheenaan investointien merkitys työpaikkojen luomisessa. Foorumi kokosi arviolta 350 edustajaa pankeista ja muista rahoituslaitoksista, teollisuudesta, ammattiyhdistyksistä, valtion-, alue- ja paikallishallinnosta, kansainvälisistä järjestöistä, yliopistoista ja tiedotusvälineistä. Ensimmäisen päivän täysistunnossa käsiteltiin yleisiä kysymyksiä, kuten työllisyyden parantamiskeinoja ja tarkoituksenmukaisen yhteiskunnallisen mallin rakentamista. Toisen päivän ohjelma oli teknisempi. Keskustelun aiheita olivat mahdollisuudet kasvun rahoittamiseen investointien osakemarkkinarahoituksella suurilla yhtenäisillä euron pääomamarkkinoilla ja innovatiivisten pk-yritysten riskirahoituksen saanti.

KESKEINEN KYSYMYS EUROOPALLE

EIP:n vuotuisen foorumin tarkoitus on kerätä Euroopan kannalta tärkeiden kysymysten asiantuntijoita pohtimaan alan tähänastista ja tulevaa kehitystä.

(1) Ks. myös *EIP Tiedote* N:o 97, s. 15.

Tässä pankki voi hyödyntää monia yhteyksiään esimerkiksi pankkisektorille, teollisuuteen ja viranomaisiin, asemaansa EU:n toimielimenä ja yhteistyösuhteitaan muiden kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa. Tämän vuoden foorumi toi selvästi esiin sekä Euroopan unionin että EIP:n huolen työllisyyden hoidosta. Se on ratkaiseva tekijä, josta paljolti riippuu talous- ja rahaliiton onnistuminen ja unionin seuraava laajentuminen. Investointien ja työllisyyden merkittävää yhteyttä on korostettu monissa Eurooppa-neuvoston kokouksissa, alkaen Amsterdamin huipukokouksesta kesäkuussa 1997. Tuolloin EU:n valtion- ja hallitusten päämiehet sitoutuivat korjaamaan työttömyyden taustalla olevat rakenteelliset ongelmat. Eurooppa-neuvosto pyysi myös EIP:tä tukemaan *päätöslauselmaa kasvusta ja työllisyydestä*, johon pankki vastasi käynnistämällä oman *Amsterdamin toimintaohjelmansa* (ASAP). Ohjelmalla pyritään lisäämään luotonantoa Euroopan unionin työllisyyttä edistäviin investointeihin.

MAAILMANLAAJUINEN ULOTTUVUUS

Foorumin aihetta on tarkasteltava maailmanlaajuisesti, EIP:n pääjohtaja Sir Brian Unwin korosti avauspuheessaan. Euroopan unionin on pystyttävä alentamaan sietämättömän korkeaa työttömyysastettaan maailmanlaajuisen rahoitus- ja talouskriisin vallitessa, josta unionikaan ei ole selvinnyt täysin vahingoitta. Tällaisessa epävakaaassa ympäristössä talous- ja rahaliitto vakauden vyöhykkeenä ja vahva yhteinen valuutta ovat entistä tärkeämpiä Euroopan ja koko maailman pääoma- ja rahoitusmarkkinoille. Emun onnistuminen pitkällä tähtäimellä edel-

Sir Brian Unwin, EIP:n pääjohtaja

lyttää investointien ylläpitämistä ja rohkaisemista etenkin nyt, kun budjettivaroja ja julkisia menoja joudutaan rajoittamaan.

EIP:N ROOLI

EIP:llä on Euroopan unionin rahoituslaitoksena tärkeä tehtävä unionin ohjelmassa, joilla pyritään luomaan uusia pysyviä työpaikkoja ja alentamaan työttömyyttä. Pankin tehtävänä on antaa pitkäaikaista rahoitusta terveelle pohjalle tehtäviin investointeihin. *Amsterdamin toimintaohjelma* avaa uusia mahdollisuuksia EIP-rahoitukseen työvoimavaltaisilla terveydenhuollon ja koulutuksen aloilla. Ohjelmalla pankki voi myös tehostaa tukeaan perinteisemmille toimialoille, kuten ympäristönsuojeluun, kaupunkialueiden uudistamiseen ja Euroopan laajuisiin infrastruktuuriverkkoihin (TEN). ASAP-ohjelman tärkein ja uudistuksellisin piirre on erityinen ohjelma pääomasijoitusten kanavoimiseksi innovatiivisiin pk-yrityksiin, joilla on hyvät kehitysnäykymät ja mahdollisuuksia työpaikkojen luomiseen. Pk-lainaohjelmalla pankki uskoo myös voivansa vaikuttaa merkittävästi kehittymättömien Euroopan pääomasijoitusmarkkinoiden kasvuun, mikä on ratkaisevan tärkeää työllisyyden ja talouskasvun varmistamiselle. Tähän mennessä EIP on yhteistyössä Euroopan investointirahaston (EIR), lukuisien eurooppalaisten pankkien ja muiden rahoituslaitosten kanssa hyväksynyt yli 500 miljoonaa ecua pääomarahoitusta lähes kaikkiin EU-maihin tehtäviä sijoituksia varten. Viime vuonna pankki lainasi 23 miljardia ecua Euroopan unioniin. Lainat kohdistuivat investointeihin, joiden osuus kiinteän pääoman bruttomuodostuksesta oli yhteensä kuusi prosenttia. Lainasummasta kaksi kolmasosaa käytettiin talouskasvua edistäviin hankkeisiin unionin heikommin kehittyneillä alueilla.

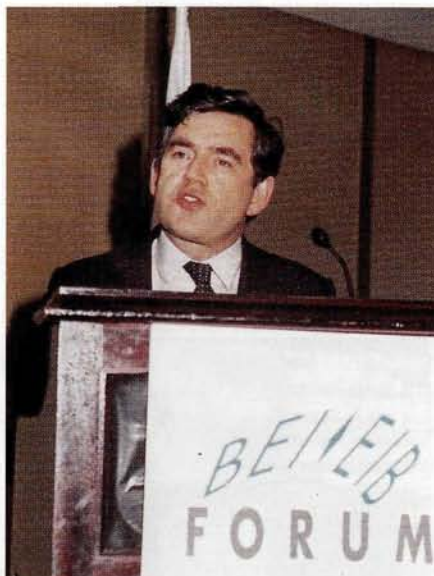
INVESTOINNIT JA TYÖLLISYYS

Ensimmäinen vierailleva puhuja, Britannian valtiovarainministeri ja EIP:n valtuuston jäsen Gordon Brown painotti puheessaan sitä, että tuottavuuden ja kilpailukyyn parantamiseksi ja työpaikko-

jen luomiseksi on investoitava myös "työllistettävyyteen". Euroopan tärkeimpiä voimavaroja ovat luovuus ja pitkälle viety asiantuntemus, ja tämän takia Euroopan tulevaisuus riippuu olennaisesti koulutusinvestoinneista. Täysistunnossa puhujat esittivät henkilökohtaiset arvionsa keskeisistä kysymyksistä, kuten miksi Eurooppa ei ole onnistunut synnyttämään enempää uusia työpaikkoja kahdenkymmenen viime vuoden aikana, onko "eurooppalainen" yhteiskuntamalli haitannut työllistämistä ja mitä pitäisi muuttaa, jotta työllisyys paranisi. Yksi puhujista oli Euroopan komission entinen puheenjohtaja Jacques Delors, jonka laatimaa valkoista kirjaa kasvusta, kilpailukyystä ja työllisyydestä voidaan pitää EU:n nykyisen kasvu- ja työllisyysstrategian perustana.

PÄÄOMAMARKKINOIDEN MERKITYS

Toisen päivän puhujat olivat teollisuuden ja pk-yritysten, Euroopan pörssien, eläkerahastojen, Euroopan komission ja Euroopan investointirahaston edustajia. Tilaisuudessa, joka käsitteli investointien rahoitusnäkyviä yhtenäisillä pääoma-

Gordon Brown, Britannian valtiovarainministeri ja EIP:n valtuuston jäsen

markkinoilla, tarkasteltiin myös niitä esteitä, jotka on poistettava ennen kuin Euroopan osakemarkkinoita voidaan laajemmin käyttää yritysten rahoitusläh-

Jacques Delors, Euroopan komission entinen puheenjohtaja

teenä. Useita tavoitteita on vielä saavutettava, kuten yhteiset säännökset, harmonisointi ja läpinäkyvyys. Yleinen käsitys kuitenkin oli, että osakepääoman käyttö lisääntyy. Kun kansaneläkejärjestelmiä ollaan uudistamassa ja odotettavissa on enemmän sijoitettavia pääomia yksityisistä eläkesäästöistä, osakkeiden kysynnästä ei varmastikaan olisi puutetta. Innovatiivisten yritysten pääomarahoitukseen saantia koskeneen istunnon tärkeimpiä aiheita oli, miksi Manner-Euroopan pääomasijoitusmarkkinat ovat jäljessä anglosaksisten maiden markkinoista ja miten innovaatioita ja yritysten käynnistämistä haittaavat esteet voitaisiin poistaa. Osallistujat olivat yhtä mieltä siitä, että pääomasijoitukset ovat tärkeä rahoitusväline nopeasti kasvaville yrityksille, joiden on laajennettava pääomapohjaansa ennen pääsyä osakemarkkinoille.

PÖYTÄKIRJAT

Foorumin puheet ja keskustelun pääkohdat julkaistaan englanninkielisinä helmi-kuussa 1999. *Proceedings*-julkaisua jaetaan laajalti foorumin aiheesta kiinnostuneille. (2) ■

(2) Julkaisua voi maksutta tilata EIP:n tiedotus- ja viestintäosastolta (Information and Communications Department, Information Desk), faksi (+352) 4379-3189. Tietoja foorumin ohjelmasta ja muita lisätietoja antaa Yvonne Berghorst, faksi (+352) 4379-3189, sähköposti y.berghorst@eib.org.

Kolme uutta arviointiraporttia aluekehityksestä

Hankkeiden jälkiarviointi korostaa EIP:n vastuuta rahoittamistaan hankkeista. Arvioinnin tarkoituksena on selvittää, missä määrin pankki on saavuttanut lainaustoimintansa yleiset tavoitteet.

EIP:n rahoitettavien hankkeiden arviointiosasto on äskettäin julkaissut kolme alakohtaista arviointiraporttia:

- Televiestintähankkeiden rahoitus EU:n jäsenvaltioissa
- EIP:n rahoittamat teollisuushankkeet aluekehityksen edistämiseksi
- Suurten maantie- ja rautatieinfrastruktuurihankkeiden vaikutus aluekehitykseen

Arvioitavana oli kaikkiaan 56 Euroopan unionissa rahoitettua hanketta, mikä on noin 15 % EIP:n alakohtaisesta kokonaisrahoituksesta. Selvityksiin kuului kenttäkäyntejä ja hankkeen toteuttajien haastatteluja. Tutkimukset tehtiin järjestelmällisesti ulkopuolisten asiantuntijoiden avustamana. Menettelyllä haluttiin varmistaa sekä yksittäisten hankkeiden että yleisten johtopäätösten riippumaton arviointi.

Raporteista keskusteltiin laajalti pankin sisällä ennen esittelyä EIP:n hallintoneuvostolle, ja nyt raportit on julkistettu.

Kaikkien kolmen tutkimuksen perustavoite oli hankkia tietoa EIP:n päämäärien saavuttamisesta, tässä tapauksessa aluekehityksen alalla. Tilivelvollisuuden periaatetta korostetaan yhä enemmän sekä julkisessa keskustelussa että poliittisissa piireissä, mukaan lukien lähellä EIP:tä olevat tahot. Tarve saada tällaista tietoa pankin saavutuksista on viime vuosina tullut esiin entistä useammin.

Tutkimukset oli tarkoitettu myös sisäisten periaatepäätösten pohjaksi. Strategia-keskusteluihin ja toiminnan suunnitteluun tarvitaan tietoa aikaisemmista tuloksista ja suorituskyvyn mittareita, jotta EIP:n tulevaa toimintaa voidaan ohjata haluttuun suuntaan.

Tutkimuksilla haluttiin lisäksi antaa hyödyllistä palautetta johdolle ja henkilöstölle. Organisaation kyky mukautua muuttuviin toimintaolosuhteisiin riippuu paljolti myös sen kyvystä arvioida oikein aiemat tuloksensa.

Raporttien johtopäätöksistä on syytä mainita, että hankkeet näyttävät olevan yleisesti ottaen hyvin toteutettuja, vankalla pohjalla ja edistävän varsin tyydyttävästi, etenkin perusinvestoinneissa ja televiestinnässä. Tutkimukset vahvistivat, että EIP valitsee ja rahoittaa vain korkealaatuisia investointeja.

Tutkimukset osoittivat tosin myös puutteita EIP:n hankkeiden määrittelyssä: hankkeet rajataan usein rahoitustarpeiden

mukaan, jolloin joudutaan erottamaan yksittäisiä osia laajemmista investoinneista tai ohjelmista. Tällöin on vaikea arvioida ohjelman kannattavuutta ja sen tuottamaa kokonaisuhyötyä, ja hankkeen omaa vaikutusta tavoitteiden saavuttamiseen on joskus hankala osoittaa.

Kaikkiin kolmeen raporttiin kirjattiin siksi johtopäätös, että EIP:llä ei vielä ole käytössään työvälinettä tai muuta keinoa, jolla voitaisiin systemaattisesti selvittää sen vaikutus aluekehitykseen. Selvityksissä todettiin, että 26 prosentissa rahoitetuista hankkeista ei voitu havaita ratkaisevaa vaikutusta aluekehitykseen. Puolella hankkeista oli kuitenkin selvästi myönteinen vaikutus.

Havaintojen ja johtopäätösten lisäksi raporteissa annetaan suosituksia toimenpiteistä, joilla tutkimustuloksia voidaan hyödyntää tulevassa toiminnassa. Niistä voidaan mainita hankkeiden seuranta-menettelmien kehittäminen, hankerahoituksen määrittelyn tarkistaminen niin, että ohjelma otetaan paremmin huomioon

kokonaisuutena, ja niiden menetelmien parantaminen, joilla arvioidaan rahoituksen vaikutusta aluekehitykseen.

EIP:ssä on alettu pohtia tapoja ja keinoja suositusten toteuttamiseksi, ja pohdintojen tuloksia odotetaan lähiaikoina.

Raportteja voi vapaasti tilata englannin-, ranskan- ja saksankielisinä pankin tiedotus- ja viestintäosastolta (faksi: (+352) 437 3188). Ne löytyvät myös EIP:n Internet-kotisivulta, osoitteesta www.eib.org. ■

Kaksipäiväinen EIP-OECD asiantuntijakokous koulutusinvestointien arvioinnista EIP:ssä 16.–17. marraskuuta 1998

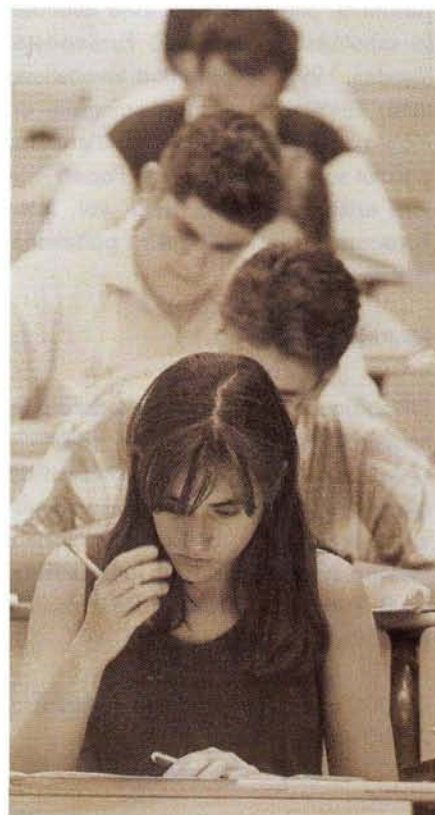
ASAP-ohjelman puitteissa EIP:n *hankkeet*-osasto solmi viime vuonna suhteita taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestöön OECD:hen tarkoituksena vahvistaa asiantuntemustaan koulustoiminnassa, joka otettiin pankin rahoituksen piiriin vasta äskettäin. Pankki ja järjestö sopivat yhteistyöohjelmasta, jolla pyritään syventämään pankin tietoja tärkeimmistä yksittäisten koulutushankkeiden arvioinnissa esiin tulevista käytännön kysymyksistä. Ohjelmalla pyritään myös laajentamaan pankin yhteysverkostoa koulutus-
alalla.

Sopimuksesta oli tuloksena 16.–17. marraskuuta pankin tiloissa pidetty EIP:n ja OECD:n yhteisesti järjestämä asiantuntijakokous. Kokouksessa käsiteltiin niitä aineellisia, toimintaympäristöön ja organisaatioon liittyviä teki-
jöitä, jotka suoraan vaikuttavat koulutusinvestointien onnistumiseen, sekä saavutettujen tulosten arviointia.

Kaksipäiväisen kokouksen aiheita olivat taloudellinen analysointi, tulosmittarit (laatu ja tuottavuus), aineellisten resurssien hallinta sekä koulutustilojen suunnittelu ja varustaminen.

Kokoukseen osallistui koulutuspolitiikan parissa työskenteleviä tutkijoita, suunnittelijoita ja johtajia sekä arkkitehteja ja muita koulutustilojen suunnittelusta vastaavia henkilöitä. Asiantuntijat olivat enimmäkseen EU:n jäsenvaltioista, mutta mukana oli myös muiden OECD-maiden edustajia. *Asiantuntijakokoukset* ovat tehokas tapa hankkia, kehittää ja jakaa tietoa monilta eri aloilta. EIP suunnittelee samankaltaista terveydenhuoltotoiminnan ohjelmaa ja on kääntynyt sitä varten Maailman terveysjärjestön (WHO) puoleen.

Kokouksen pöytäkirjat julkaistaan OECD:n ja EIP:n yhteisjulkaisussa, joka on saatavissa OECD:n julkaisutoimis-

tosta tai EIP:n tiedotus- ja viestintäosastolta vuoden 1999 alkupuolella. ■

**THE
1999
EIB
PRIZE**

 Kuvassa
nähdään
voittajan
EIP-palkinto
1999

EIP-Palkinto 1999

EIP-palkinto perustettiin alunperin pankin 25-vuotisjuhlan kunniaksi, ja se on jaettu joka toinen vuosi vuodesta 1985 lähtien. Aluksi palkinto jaettiin vain investointeja ja rahoitusta käsittelevästä väitöskirjatyöstä. Vuonna 1996 palkinnon myöntämisperusteita kuitenkin muutettiin olennaisesti. Jakosääntöuudistuksen tarkoituksena oli rohkaista uusia mahdollisuuksia avaavaa tutkimusta ja sisällyttää palkinnon piiriin laajempi kirjo talouden ja rahoituksen kysymyksiä Euroopassa. Vuoden 1997 EIP-palkintoa tavoitelleita töitä jätettiinkin runsaasti monista eri maista. EIP-palkinto 1997 -kilpailussa palkitut esseet julkaistiin *EIB Papers* -sarjan erikoisnumerossa, jota voi tilata Euroopan investointipankin pääekonomistilta.

EIP-PALKINTO 1999

EIP-palkinnon tavoitteena on tarjota puoleeton foorumi ajankohtaisille poliittisille keskusteluille ja edistää siten käynnissä olevaa pohdintaa Euroopan unionin tulevasta kehityksestä. Seuraavat palkinnot jaetaan lyhyistä esseistä, jotka käsittelevät Euroopan talouteen ja rahoitukseen liittyviä aiheita:

- 10 000 euroa (ensimmäinen palkinto)
- 7 500 euroa (toinen palkinto)
- 5 000 euroa (kolmas palkinto)

Jaossa on lisäksi 5 000 euron erikoispalkinto, joka myönnetään annettua teemaa käsittelevästä esseestä. Vuoden 1999 määräraiheena on *Unemployment - how do we put Europe back to work?*

Alle 30-vuotiaiden töille jaetaan vielä kolme 1 000 euron suuruista palkintoa.

OSALLISTUMISEHDOT

EIP-palkinto 1999 on avoin kaikille EU:n jäsenvaltioiden ja Efta-maiden (Norja,

Sveitsi, Liechtenstein, Islanti) sekä unionin kanssa assosiaatiosopimuksen tehneiden Euroopan valtioiden (Kypros, Malta, Turkki, Bulgaria, Tšekin tasavalta, Viro, Unkari, Latvia, Liettua, Puola, Romania, Slovakian tasavalta, Slovenia) kansalaisille ilman ikärajoja.

KILPAILUUN JÄTETTÄVÄT TYÖT

- Esseet eivät saa olla esitystyyliltään teknisiä ja niiden enimmäispituus on 5 000 sanaa lukuun ottamatta kaavioita ja lähdeluetteloa.
- Esseiden on oltava aiemmin julkaisemattomia esitetyssä muodossaan, ts. kilpailuun voi jättää sekä alkuperäisiä tutkielmia että mukaemia väitöskirjoista tai muista olemassa olevista töistä.
- Kilpailuun voivat osallistua myös useiden henkilöiden yhteistyönä laatimat esseet.
- Kilpailutyöt tulee jättää englannin, saksan tai ranskan kielellä.
- Kilpailuitä ei saa toimittaa sähköpostitse tai levykkeellä.

PALKINTOLAUTAKUNTA

Valikoitujen esseiden joukosta voittajat ratkaisee riippumaton palkintolautakunta, johon kuuluvat Edmond Malinvaud Collège de Francesta (raadin puheenjohtaja), INSEADin dekaani Antonio Borges, The Economist -lehden päätoimittaja William Emmott, Euroopan rahapolitiittisen instituutin EMI:n entinen puheenjohtaja Alexandre Lamfalussy, Alberto Quadrio-Curzio Milanon katolisesta yliopistosta, Bundesbankin entinen pääjohtaja Helmut Schlesinger, Jacques-François Thisse Louvainin katolisesta yliopistosta ja EIP:n pääekonomisti Alfred Steinherr.

AIKATAULU

- Vuoden 1999 EIP-palkinnon kilpailukutsu julkaistiin talouslehdissä syyskuussa 1998.

- Ehdokkaiden tulee lähettää kaksi kappaletta kilpailutyöstään kirjattuna kirjelmä-hetyksenä EIP-palkinnon sihteeristölle 2. helmikuuta 1999 mennessä.
- Palkittujen nimet julkaistaan talouslehdissä heinäkuussa 1999.
- Palkinnot luovutetaan 8.-9. heinäkuuta 1999 Salzburgissa Schloss Leopoldskronissa pidettävässä konferenssissa. ■

EIB Prize Secretariat

Economics and Information Directorate
European Investment Bank
100, Boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg
Faksi (+352) 4379-3492

EIP tiedote on Euroopan investointipankin toimittama kausijulkaisu, joka ilmestyy samanaikaisesti 11:llä eri kielellä (englanti, espanja, hollanti, italia, kreikka, portugali, ranska, ruotsi, saksa, suomi ja tanska).

Tämän julkaisun aineisto on vapaasti käytettävissä. Lähde on lainattaessa mainittava ja artikkelileike toimitettava julkaisijalle.

100, bd Konrad Adenauer
L - 2950 Luxembourg
Puhelin: 4379 -1 - Telekopio: 43 77 04
H320 Videoneuvottelu 43 93 67

Italian osasto:
Via Sardegna, 38 - I - 00187 Rome
Puhelin: 4719 -1 - Telekopio: 42 87 34 38
H320 Videoneuvottelu 48 90 55 26

Ateenan konttori:
Amalias, 12 - GR -10557 Athens
Puhelin: 3220 773/774/775
Telekopio: 3220 776

Lisabonin konttori:
Avenida da Liberdade, 144 -156, 8º
P -1250 Lisbon
Puhelin: 342 89 89 tai 342 88 48
Telekopio: 347 04 87

Lontoon konttori:
68, Pall Mall - London SW1Y 5ES
Puhelin: 0171 -343 1200
Telekopio: 0171- 930 9929

Madridin konttori:
Calle José Ortega y Gasset, 29
E - 28006 Madrid
Puhelin: 431 13 40 - Telekopio: 431 13 83

Brysselin edustusto:
Rue de la Loi 227 - B -1040 Brussels
Puhelin: 230 98 90 - Telekopio: 230 58 27
H320 Videoneuvottelu 280 11 40

Internet <http://www.bei.org>

Valokuvat: EIP:n valokuva-arkisto
Benelux Press, Sue Cunningham, FEI, CE,

Painettu Arctic Silk-paperille ("Nordic Swan")
Ceuterick B-3000 Leuven
IX-AA-98-004-FI-C

